

עמ"ת 8403/12/23 - אבראהים עמאש, נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 8403-12-23 עמאש (עציר) נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
העורר אבראהים עמאש, (עציר)
נגד
המשיבה מדינת ישראל

נוכחים:

ב"כ העורר: עו"ד אביב חוזה (מטעם הסנגוריה הציבורית)

ב"כ המשיבה: עו"ד אינאס סמוכה

העורר באמצעות היוועדות חזותית

החלטה

1. בפניי ערר על החלטת בית משפט השלום בחדרה מיום 21.11.2023, שניתנה מפי כב' השופטת ק' אינספלד בתיק מ"ת 52344-02-23, בגדרה התקבלה בקשת המשיבה לעיון חוזר, תוך שבית משפט קמא הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים ודחה במקביל את בקשתו לשחרור לחלופה מוסדית.
2. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו שלוש עבירות של תקיפה סתם, איומים, היזק לרכוש במזיד וניסיון פציעה כשהעברין מזוין. מדובר בעבירות שנעשו, על פי הנטען בכתב האישום, על ידי העורר בבית הוריו בג'סר אלזרקא, כלפי מי מבני משפחתו, לרבות אביו ואחיו. למותר לציין כי העורר מתגורר בבית הוריו.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.
4. לאחר ששמע את הצדדים והתרשם מהמפקחים שהוצעו על ידי ההגנה, הורה בית משפט קמא בהחלטתו מיום 27.2.2023 על שחרורו של העורר לחלופת מעצר בבית אחותו בכפר קרע, בפיקוחם של סבו, אחותו ובעלה. ערר שהוגש לבית המשפט המחוזי לגבי אותה החלטה התקבל, באופן שבית המשפט הורה על עריכת תסקיר מעצר על ידי שירות המבחן. בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון כנגד החלטה זו נדחתה (בש"פ 2109/23).

בעקבות הגשת תסקיר שירות המבחן מיום 26.4.2023, בו המליץ לאשר את החלופה שאושרה על ידי

בית משפט קמא מלכתחילה, תוך הסתפקות בפיקוח אנושי יחיד, שוחרר העורר בתנאים שנקבעו בהחלטת בית משפט קמא מיום 27.2.2023, תוך הסתפקות בפיקוח של מפקח יחיד כאמור.

5. ביום 6.8.2023 נעצר העורר לאחר שנרשמו לחובתו שתי הפרות של החלטת השחרור, שהתבטאו בכך שביום 22.7.2023 תקף על פי הנטען את אביו לאחר שהגיע לביתו בג'סר אלזרקא, וביום 6.8.2023 שב ותקף את אביו פעם נוספת בביתו בג'סר אלזרקא, שבר חפצים בבית ואיים על אחיו. בעקבות כך, הגישה המשיבה בקשה לעיון חוזר, בגדרה ציינה כי המפקחים שאושרו לעורר בהחלטת השחרור הודיעו שאינם מעוניינים להמשיך במלאכת הפיקוח.

6. במסגרת הדיון בבקשה לעיון חוזר, הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר עדכני, שבו יתייחס שירות המבחן לחלופה שהוצעה, לפיה ישהה העורר ב"מלכישוע" לשם הליך גמילה, תוך מתן הדעת למסוכנות הגלומה בו גם בהינתן שתי ההפרות שיוחסו לו ואשר בעטיין הוגשה הבקשה לעיון חוזר.

7. בתסקיר מיום 13.11.2023 המליץ שירות המבחן על השמתו של העורר בחלופה המוצעת ב"מלכישוע", תוך קביעת שני ערבים מגבים - אמו וסבו של העורר.

8. בהחלטתו העומדת בפני לערר, סקר בית משפט קמא באריכות את ההליכים שהתקיימו והתסקירים שהוגשו עד כה. נאמר כי המסוכנות הגלומה בעורר, בראש ובראשונה כלפי בני משפחתו, אינה מבוטלת, בשום לב לכך שעבירת האלימות בוצעה אגב שימוש בנשק קר ונוכח מצבו הנפשי של העורר ודבר התמכרותו לסמים. בית משפט קמא הפנה לתסקיר הראשון של שירות המבחן, שם הוערך כי קיימת מידת סיכון בינונית להישנות מקרים דומים, תוך ציון התנהלות פורצת גבולות ומסוכנות שעלולה לגבור בשל שימושו של העורר בחומרים משני תודעה. נאמר כי סיכון זה אכן התממש, שכן העורר הוסיף לצרוך סמים גם לאחר שבית המשפט נתן בו אמון ושחרר אותו לחלופת מעצר בפיקוח אנושי, הגיע לביתו בג'סר אלזרקא וביצע עבירות נוספות כלפי אביו ואחיו. בית משפט קמא הפנה גם לתסקיר שהוגש ביום 1.8.2023, לאחר ההפדה הראשונה ולפני שהעורר הפר בפעם השנייה את תנאי שחרורו, שבו ציין שירות המבחן כי מאז ניתן צו פיקוח המעצרים הוא חווה קושי בהתקשרות עם העורר ועם המפקחים עליו.

9. בית משפט קמא קבע כי לאור דברים אלה, הוא מתקשה למצוא בסיס איתן דיו לסברתו של שירות המבחן כי כיום קיימת אצל העורר מוטיבציה כנה יותר לטיפול בהתמכרותו והוא נכון לגייס כוחות לשם כך במסגרתו של תהליך ארוך טווח. עוד מצא בית משפט קמא קושי באישור אמו של העורר וסבו כערבים מגבים במידה וישוחרר לחלופה טיפולית ב"מלכישוע". ראשית נאמר כי האם נמנית על רשימת עדי התביעה בכתב האישום. שנית, במשפחתו של העורר קיימת לכאורה מורכבות לא פשוטה, כאשר מחד האם נכונה להתגייס עבור העורר כדי שיעבור הליך טיפולי כבר כעת, בעוד האב שב ומתלונן על פגיעתו של העורר בו ובבני משפחה נוספים שגרים בבית. אשר לסב, הוא לא הצליח לכאורה לרסן את התנהגותו של העורר ולשים לו גבולות ברורים בתקופה שבה הייתה החלטת השחרור השנייה בתוקף. במהלך תקופה זו, חטא העורר לפחות בשתי הפרות, שבגינן הוגשה הבקשה לעיון חוזר ובעקבותיהן הודיע הסב למשיבה שאינו מוכן עוד

לפקח או להשגיח על העורר.

10. בהחלטתו הפנה בית משפט קמא לתנאי הראשון שנקבע בהלכת סויסה (בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה**, פ"ד סד(3), 101 (להלן: "הלכת סויסה")), ולפיה בית המשפט יורה על תחילתו של הליך טיפולי, במהלך תקופת מעצר, רק כאשר הנאשם החל הליך טיפולי עובר למעצרו. הואיל ותנאי זה אינו מתקיים בענייננו, ממילא נשמת הבסיס להיענות להמלצת שירות המבחן ומתן הוראה על הפנייתו של העורר להליך טיפולי כבר בשלב זה.

בסיכומו של דבר, קבע בית משפט קמא כי בעורר גלומה מסוכנות גבוהה, הוא אינו ראוי לאמון בית המשפט בשל ההפרות שביצע, ולא זה הנאשם שיש לשחררו לחלופה טיפולית בשלב המעצר. ככל שירשע בדינו, תהיה פתוחה בפניו הדרך לשכנע את בית המשפט כי יש לאפשר לו להשתלב בהליך טיפולי. שחרורו להליך כאמור בשלב זה מתעלם מהאינטרס הציבורי, פוגע בו, אינו מאוזן ולא ניתן להורות עליו. לפיכך, הורה בית משפט קמא על מעצרו של העורר עד תום ההליכים ודחה את בקשתו לשחרור לחלופה מוסדית.

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ושקלתי את מכלול הנסיבות, הגעתי לכדי מסקנה כי דין הערר להידחות.

בהלכת סויסה נקבע כי ככלל, השלב שבו ראוי לשקול הפניה להליכים טיפוליים לשם גמילה מסמים הוא שלב גזירת הדין. יחד עם זאת, בהתקיים מספר תנאים ספציפיים, ניתן לחרוג מהכלל האמור ולבחון חלופה טיפולית גם בשלב המעצר. בין התנאים מנה בית המשפט באותו עניין את קיומו של הליך גמילה טרם המעצר. הרציונל העומד מאחורי תנאי זה טמון במניעת גדיעתו של הליך שיקומי שהחל. תנאי נוסף עניינו פוטנציאל הצלחה גבוה להליך הגמילה. תנאי נוסף מחייב כי הליך הגמילה ייתן מענה למסוכנות הנשקפת מהנאשם.

בבש"פ 4621/22 **אלעס נ' מדינת ישראל** (2.8.2022) נקבע כי כאשר לא מתקיים התנאי הראשון של תחילת הליך גמילה עובר למעצרו של הנאשם, אך מתקיימים שני התנאים האחרים, ניתן לשחרר למסגרת טיפולית חדשה במקרים נדירים, חריגים שבחריגים. זאת, כאשר מוגשת "המלצה מנומקת וחד משמעית של שירות המבחן, אשר תבסס את הצורך בטיפול ואת סיכויי הצלחתו וכן תעצב מסגרת של השגחה בטוחה וקשיחה, אשר תשלול מהנאשם את האפשרות לבצע עבירות, לשבש מהלכי משפט ולהימלט מהדין" (מתוך בבש"פ 4621/22 הנ"ל).

12. עיון בתסקירו האחרון של שירות המבחן, שהוגש ביום 13.11.2023, מלמד כי הוא כולל המלצה לשילובו של העורר בהליך גמילה כבר בשלב זה. יחד עם זאת, בצדק ציין בית משפט קמא כי התסקיר נעדר התמודדות מספקת עם קביעתו של שירות המבחן עצמו בתסקיר הראשון, לפיה המסוכנות הגלומה בעורר תגבר אם יוסיף לצרוך חומרים משני תודעה, ועם המסקנה כי רק החזקתו במעצר בפועל מאחורי סורג ובריח היא שגרמה לאי הישנות ביצוע עבירות על ידו ולא שינוי גישה או תודעה שחל אצלו לפתע פתאום.

התסקיר גם אינו מתמודד עם ההפרות החוזרות ונשנות שביצע העורר ביחס לתנאי שחרורו ועם הקושי הטמון במפקחים המגבים שאושרו. בנסיבות, לא מצא בית משפט קמא, ובצדק, כי התסקיר מספיק די הצורך, וכי הוא עומד בתנאים שנקבעו בהלכות בית המשפט העליון לעניין המלצה מנומקת, מעמיקה וחד משמעית של שירות המבחן.

13. קביעתו של בית משפט קמא בכל הנוגע למפקחים המגבים, אמו וסבו של העורר, אף היא מקובלת עליי. נוכח הדינמיקה המשפחתית המורכבת שתוארה על ידי בית משפט קמא, ספק אם אמו של העורר יכולה לשמש כמפקחת מגבה. באשר לסבו, הרי שזה נתמנה כמפקח על פי החלטת בית המשפט, אך לא עלה בידו להשתלט על העורר ולמנוע את הפרת תנאי השחרור, שעה שהעורר הגיע על פי הנטען לבית הוריו ותקף את אביו ואת אחיו. אם לא די בכך, הרי שהסב עצמו הודיע כי אינו מעוניין עוד לשמש כמפקח על העורר. בנסיבות, ברי כי לא ניתן לומר שמדובר במסגרת של השגחה בטוחה וקשיחה שתשלול מהעורר את האפשרות לבצע עבירות, לשבש מהלכי משפט ולהימלט מהדין.

14. שוכנעתי כי בית משפט קמא בחן לעומק את טענות הצדדים והגיע למסקנות מבוססות ומנומקות כדבעי. לא מצאתי כל מקום או הצדקה להתערב בהחלטתו.

אשר על כן, אני מורה על דחיית הערר.

ניתנה היום, ב' טבת תשפ"ד, 14 דצמבר 2023, במעמד הנוכחים.